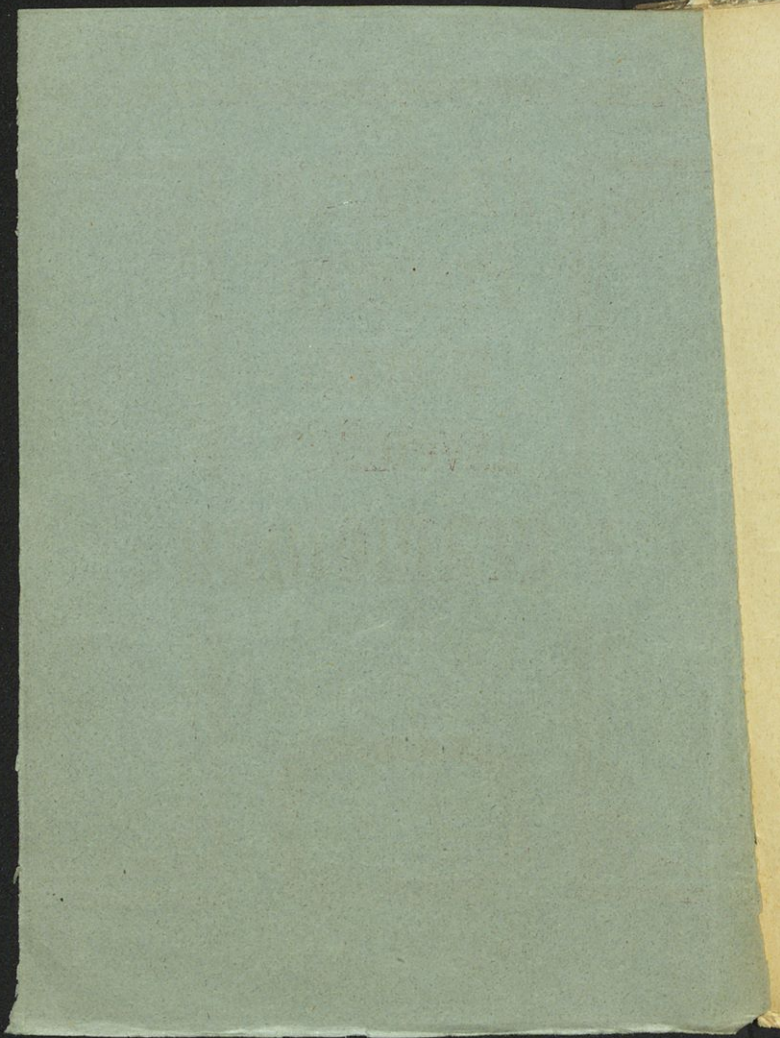

39459.

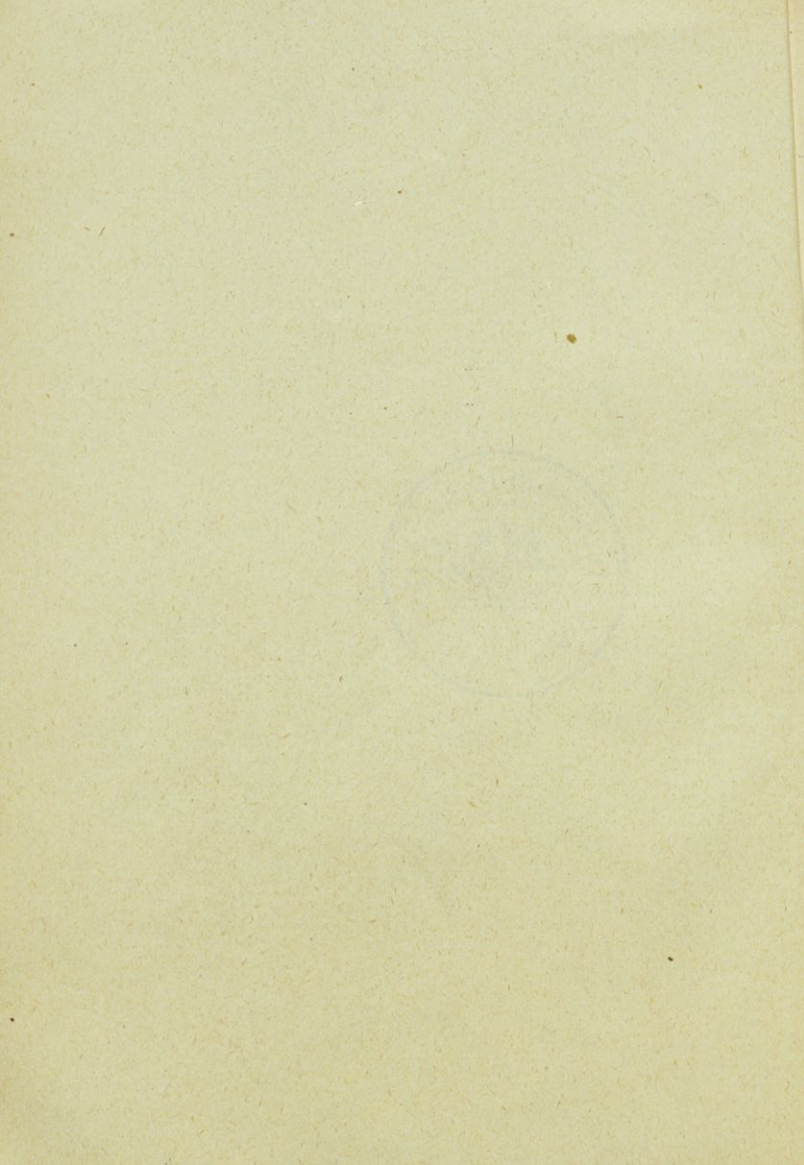
br.

Predtržani
Prešeren
in drugi
„svetniki“
v gramofonu

V gramofonu!

Humoristi V

Za uporabo teh humoresk za gramofone ali javne
nastope si pisatelj pridržuje vse pravice.

Predtržani, Prešeren

in

drugi „svetniki“ v gramofonu!

~~~~~ Spisal in govoril ~~~~~

C. Danilo

član slovenskega gledališča v Ljubljani.

V Ljubljani.

Samozaložba .: Natisnil A. Slatnar v Kamniku.

1911.

Vsebina.

	Stran
Iz zgodovine Predtržanov.	
Kako je Jerala »frajtar« postal	3
Predtržka bolha	6
Kako so Pretržani »šac« kopali	11
Kleménova kelnarca	13
Oj, Prešeren, kje si; kje je poezija tvojega časa	15
Pri »Lectarju« v Radovljici	19
Zaostali ptič.	
Sv. Ciril in Metod, pomagajta!	27
V jutro po Ciril Metodovi petindvajsetletnici .	34
»Koku sma ja iz Ptuja nazaj žingal«	38
Naše žene, ženice in dekleta.	
Baba Špela	45
Gospa Jurgelnova	48
Hausmajsterca Žefka v tejater pri »Mlinar in njegova hči«	51
Ločena žena	55
Napljon in Matija Korajžar.	
Ilirija oživljena	61
Matija Korajžar pred Moskvo	64
»Jest nisem raca, jest sem Napljon«	68

Iz sodne dvorane.

Zakaj je bil čevljar Grega deložiran 75

Štinkbombe pred sodnijo 79

Naši politikarji.

Protestni shod proti podraženju piva 85

Na političnem shodu ljubljanskih volilcev 88

Na delavski organizaciji 92

Kvartalna seja ljubljanskih krčmarjev 95

Eden izmed treh govorov »odrešenika« naroda
slovenskega 99

Občinska seja olupševalnega društva v Mišjem
dolu 104

Še nekaj.

Jožov kuplet od Lukamatije 111

Sv. večer pri Korobaču v Kamniku 114

Pridiga nepopoljšljivim župljanom izpod Nanosa 117

Luna sije 119

Iz zgodovine Predtržanov.

Legende,
pripovedke,
balade
in poezije.

Kako je Jerala «frajtar» postal.

V Radovljici sva bila potrjena jaz in moj prijatelj Jerala, in v 24 urah sva morala že «cok in pok» v Ljubljano.

Vse se je tako hitro vršilo, da je Jerala imel komaj časa se od Urške posloviti.

Urška mu je dala en pušlec, en goldinar in eno klobaso ter nekoliko poljubov in zatrdilo, da mu ostane zvesta.

Vlak je zažvižgal. —

Ves žalosten je prišel Jerala v Ljubljano. Ko prideva po Prešernovi ulici doli do Prešernovega spomenika, se moj prijatelj odkrije in vpraša:

«Kaj so pa to za en gospod, k' tle gor stoje?»

«To je pesnik Prešern», odgovorim jaz.

«Aha, to je tist pesnik, k je imov eno «puklasto» ljubco. Poznam pesem: Ti si kriva ljubezniva . . .»

Jerala se je precej privadil komisu in solni daški suknji in v inštrukcijski šoli je imel srečo je

Gospod feldvebel so razlagali, kaj je telegraf je Ko gospod feldvebel vprašajo Jerala, ali je vse razumel in ako more vse to podomače povedati se se odreže Jerala:

«To je tko, ko b' en maček stavu v Amerik, rep b pa imov tako dovg, dab segu v Europo, ra potem pa gospod feldvebel stopjo mačku na rep, in maček v Amerik zacvil . . .»

Na to so ga gospod feldvebel pohvalili in b «foršlogal» za «frajtarja.» l

V šestih tednih je že nosil zvezdo. Omeniti moram, da je pri vojakihi «frajtar» prvi gospod. — a

Kmalu na to sva bila komandirana k al-pincem in naša kompanija je ležala v Kanalu. Naenkrat pa so višji gospodje dali v befel, da smo iberzecan v Koborid in gospod frajtar Jerala je bil komandiran багаžo prepeljati v Koborid. —

Vročje je bilo; trebuh ga je bolel in muhe so bile od sile sitne. Jerala je sedel na vozu in gonil kobilo. Pod ročinskim klancem sreča dekleta, ki so šla iz Srpenice v Trst. Bodisi da je Jerala pri pogledu punc se spomnil svoje Urške in pustil vajeti iz rok, ali da je kaka podrepna muha pik-

olnila kobilo; kajti kobila prične bezljati. Jerala jo
čó je curukov in curukov, nič ni pomagalo; kobila
afje le bezljala in bezljala.

Katastrofa je nastala! Nad ročinskim klancem
ti se je kobila z Jeralo, vozom in bagažo prebrnila
v Sočo.

K. Kobila na pol ubita, bagaža v grapi in Je-
o, rala v Soči! —

P. Vozniki in drugi ljudje, ki so prihiteli na
mesto nesreče, so pač rešili Jeralo iz vode, ko-
n bilco in nekaj bagaže na cesto, toda vsega je bilo
le konec.

ti Nek doktor Pintar je obvezal rane Jerali,
ali v njegovih rokah je Jerala zdihnil svojo fraj-
tarsko dušo.

In če greš popotnik čez ročinski klanec,
a ugledaš bridko martro in na leseni tablici sliko,
t kako Jerala «curuka» zbezlano kobilico; spodaj
pa napis:

Kobila je vsled muh zbezljala,
Z voza padel je frajtar Jerala.
Doma je bil 'z Radoljce,
Kobila pa 'z Zakojce.
Kobilo končal je šintar,
Jeralo pa dohtar Pintar.

Predtrška bolha.

(Radovljiška himna.)

So prišli vsi Pretržanci,
lovili so suho bovho po klanci.
Holadri, holadra; ena bovha kumerna!

Pripodila je bovha
Malevsa Franceta
gori po bekih;
skril se je Beuča.

Oparnikov Janez
s ta velkim zvoni,
ko vid', da se Muhovc
že bovhe boji.

Priletel pred Jurgelna
je šuštar Debeljak,
ko bovho zagleda,
se skrije v svinjak.

Sandrov Matija
na pragu stoji,
približa se bovha
pa v hlače nardi.

Legatov Jaka
po vasi dol prskaka;
v salon se je zapru,
de je bovhi ušu.

Motl iz gveram
za njo prleti;
petkrat je ustrelu,
zadev je pa ni.

Od Hiršmana dol
so vsi prletel;
mislili so —
da bodo bovho ujel.

Kâtež je reku:
Vi ste za nič;
vsi že lovite
to zlodjevo miš.

Katrinek pa pravi:
Jest stavo nardim,
kdor jo vjame,
dobi en cekin.

Sandrova Marjana
pa bovho poganja;
pred «žilhani» se ji upre
in naprej več ne gre —.

Legatov Janez
je bovho ujev;
bovha ga je ujedla,
Preklet! — je zaklev.

Triplet in z vas' Muhovc
pomenila sta se,
kaj s to zverino
pričeti da je. —

Prišel je prišel
Benčovi Miha,
ta je pogledov,
če bovha še diha.

Kok in Galetovc
pa pravta tako:
Zaklali jo bomo
in snedla se bo. —

Sandra in Rašca
firbc je gnov,
kdo bo to suho
bovho zaklov.

Pretrški župan
je po Opornika poslov,
da je to suho
bovho zaklov.

Ankršt in Marka —
ta dva sta jo držala, —
komaj sta jo pridržala,
tako je brcála.

Klofčarjev Janez
konja napreže;
hitro se pelje
po Barbčana v Lesce.

On se je peljov
prestrašen ž njim,
vprašov je prej,
če je bovha res hin.

Repeševi Francelj,
faliran komi;
povabljen je biv
na bovhje kosti.

Prišel je prosit
tud' en berač,
en kos mu je pomolu
s Pretrga kovač.

Kavčič se je hvalu,
da velik je prodav,
samo popra in jesha
imov je premav.

Pretržan so bovho pojedl,
in mene bovhe;
zato sem spesmaril
to pesem od nje.

Holadrija, holadra —
ena suha bovha, kumerna.

Matevž s kapo

iz Radovljice.

Kako so Predtržani «šac» kopali.

(Radoljška legenda).

Zložil Matevž.

Trije pretrški možje
se danes zeló veselé.
Kaj bi veseli ne bli,
k se jim sreča smeji.

Saj danes je zadnji dan,
da treba bo pljunit na dlan,
ker nocoj kopljejo zaklad,
denarjev dobi vsak, kolikor rad.

Se šnopsa nasrka vsak,
ker šac varuje sam vrag;
de bodo dosti korajžni vsi,
če ž njim se bo treba pretepati.

In predno bomo šac vzđignili,
treba je še žegna v tej sili.
Njih ženske škrope jih s sveto vodo,
da njih môž vrage ne odneso.

Korajžno napotijo se zdaj
na določeni kraj,
enajst je ura odbila,
pomagaj nam ti, sveta Cila.

Na klancu pr' starem znamenji
zakopanega denarja je mernike tri.
Tu se vstavijo pretržki možje
in kopljejo šac iz črne zemlje.

Kopljejo mirno in vsi molče,
da se hudobni duhovi ne zbude.
Vmes po tihem kolnejo ko biriči, —
a, glej! prikažejo se jim štirje hudiči.

Ker se rožnega venca in svete vode
ti prokleti vragi ne boje,
tržani poskočijo v strm
in se skrijejo za velki grm.

Ko pa brez sape domu prileté,
jih ženske spet z vodo škropé.
Torej jih niso zastonj kropili,
ker so jih štirje vragi podili.

Prinesli domu so glavé pobite
in obraze od potu zalite.
Bog in svet božji križ! —
Žepi so bili polni miš.

Naj pa ostane to samó med nami,
ker ti vragi so bili tud' Pretržani sami.
V spomin pri starem znamenju stoji še kamen,
— Amen!

Kleménova kelnarca.

(Balada.)

V gostilni pri Klemenu
se mlada kelnarca vrti;
vse fante rada plauša,
še men' se fletna zdi.

Zaljubil vanjo do ušes se
je fantič mlečnate bradé.
Ker nosi zeleno suknjico,
misli, da ga imajo vse radé.

Ko enkrat pri glažu pira
zraven Micike sedi,
v gostilno en kramar stopi
k' ponuja lepe reči.

En lepi fertah si on zbere
in ga kelnarci pokloni;
dolgo s kramarjem je zanj glihov,
dab' mu dav ga za dve kroni.

Al' ona se na glas posmeja
in pogleda ga postrani:
«Srček, fertah tvoj prekrasni
za kako drugo si ohrani.»

Toda njega nič ne moti,
če prav košarico dobi,
hitro v kuhinjo k Jerci skoči
in ji fertah ponudi.

Toda ta ga zopet pošlje
s fertahom naprej;
premišljal kavalir je,
kaj mu je početi zdej.

Če res, v Léscah pri Legatu
srečno fertah je oddal.
Na njegov račun men' liter vina,
ker sem pesem to skoval.

Oj, Prešeren, kje si; kje je poezija tvojega časa!

Radoljčani so obče vneti za poezijo; posebno
Kunstelnov Rudl je velik čestilec neobjasnenih
verzov Franceta Prešerna!

Jaz sem bil naprošen,
da po vsej deželi Kranjske
naberem nagrobnice neznanske —
za podjetja in sekurance
spišem naj te stare žgance. —

Pa je res, včasih so imeli ljudje še kaj so-
čutja. Če se je ločila kaka brumna duša iz tega
pregrešnega sveta — ali iz nesrečne ljubezni po-
nesrečila, je vedno žlahta napisala na kraj nesreče,
zakaj se je njih ljubljeneč ponesrečil.

Svoj čas je bilo vendar še kaj poezije na
svetu, ali odkar je umrl ranjki Prešern, se je vse
nehalo.

To dela vse, ta moderna struga —
in nobena druga!
Kako lepo se bere na Javornik'
od ene frajle — tele cajle:
Da svojga trpljenja izprazni kelih —
prišla je semkaj Eulalija Brelih,
stara in vsa zarjavela devica —
od nesrečne ljubezni zelenega lica.
Ko se je najprej v občutkih vrelih
in solzah kakor orehi debelih
dovolj in s pravo slastjo nakopala,
je omedlela in s skale pala
na kamen — amen!

Vsa Prešernova poezija se je koncentrirala
na naših ljubih ženicah.

Pod Babjim zobom, pripovedujejo, da je naš
Fronc pisal «Krst pri Savici», in da ga je motila
neka babnica, ki je tod mimo prišla; goflala je
in goflala . . .

Prešern pa jezen vrže za njo svojo fajfo
in baba se je spodteknila, padla in ubila.

Tej je pa napisal tele verze:

Jezična baba tod je šla —
držati gobca ni mogla,
zato je padel ji v prepad,
in zdaj ne more več goflat'.
Pretrgal je življenja nit,

da ga ni posebej treba ubit'.
In od tedaj se imenuje tisti rob:
Babji zob!

Neki modern poet pa jo je ovekovečil s temi
stihi:

Da veter več po nje ne pihi:
Tod je umrla Marjeta Škof,
na potu počil ji je krof.
Imela je jezik dolg en meter,
pomagaj ji Bog in sveti Peter. —

Ko se je pa vračal naš Prešern domu
v Kranj, se je zgodila spet nesreča.
Spremljal ga je mlad avskultant,
ki je imel slaba pleča.
Temu je napisov Fronč,
— en takle konc:

Jurist Anton Piškur je padel v to grapo,
ker ga je imel preveč pod kapo.
V življenju je bil brezplačen avskultant,
zdaj gode brezplačno v nebših na škant!

Neki kvatern petek je večerjal naš Prešern
s Čopom pri Petermajerju v Kranju; pa ga na-
prosi Čop, da mu napiše nagrobnico.

Kakor je Čop izguvuru,
Prešern je že sturu:

Dva ferkla bizelca je izpil,
na stopnjice padel in se ubil.
Sv. Peter bodi Čopu blag,
ko pade čez nebeški prag. —

Ko je bil France še študent,
je bil zaljubljen v lepo Urško na Starem trgu — do ferment;
napisal libsprif on je na pergament:

Kaj bi še govoril,
vse bi zate storil;
v Ljubljanco bi poskočil
in si notri . . . namočil.

Pri «Lectarju» v Radovljici.

Matevž zbija po citrah, ko je vesela družba
s Šoržom na čelu nastopila; eden skriva lončen
lonec pod pazduho.

Kunstel: Kelnarca, hiter prnes' ga en liter! — Na,
Matevž, še ti en kozarec, ti žejna kajna . . .
Matevž: Na zdravje vseh teh, ki imajo noge
na tleh.

(Pije) In nomine patre,
to ni za ene kvatre,
to ni za en bart,
je noter do smrt.

Johana natoči Matevžu kozarec: Matevž, le
pij in citraj; dam tudi jest za en liter; jutri
pa na Laško!

Matevž: Le hodi na Laško, ke v mesto Turin;
Prišla nazaj boš — brez kocin.

Johana: Ti mrha grda . . .

Matevž: Kaj grd; sej jo je Prešern zlužu
in tebe ne bom okužu.

Johana: Pa še katero zapoj!

Matevž: Ena bovha me grize,
ena uška me je,
eno dekle me ljubi,
pa sam ne vem, kje?

Šorš: Matevž, zacitraj in zapoj tisto od Cokel-
burgarjev!

Matevž poje:

Blagor teb' Škomarska fara,
tam je še navada stara.
Tista vas je Cokelburg,
tja nikdar ne pride Turk.

Tud Francozov se ni bati,
jel' bi cokle v nje metati,
in če prišel tje bi Rus —
gvišno ni coklarjem kus.

Tam je dosti pintermanov,
tišlarjev in cimpermanov,
vsaki farman je kolar,
vsaki purgar pa coklar.

Javor tam za cokle raste
pa ga znajo tudi krasti;
Vitre imajo meceslove,
Vorpanke pa čereslove.

Imajo pa za podkovala
stare klinje in kresala,
ogenj jim s pod nog leti,
jim ga kresat treba ni.

Tud v farovž v coklah grejo,
se že zunaj napovejo;
s coklami klopočejo,
gor po pragu tolčejo.

Fajmošter pa dobro vejo,
da zamerit jim ne smejo;
da je Cokelburgar fajn,
jim ni treba rečt herajn.

Če se mu en fant rodi,
mu že cokle naredi —
ga požene ovce past,
kak bo mogu srota rast.

Kunstel: Dobro jo znaš, pa še zacitraj, ali o
Prešernu katero povej!

Šorš: Johana, še dva litra!

Johana: Kam ga devljete?

Kunstel: Johana, ti kar vlač, pa ne vprašuj!

Matevž: Kje biv Prešern v Bohinj, tam na štengah
pri mlinu, je za mlinarico tole pesem zlužu:

Mam žago in malen
pa lepo ženo —
pa žagam in melem
pa skočim za njo . . .
— Tiridirajsa, tiridirajsa . . .

Al' je hvaležen pogledala mlinarca Prešerna!
Oče Lectarjev: Jest bom pa tebe, ko pojdeš
spat . . .

Matevž: Oče, saj še ni poldne.

Oče Lectarjev: Bom pa jest zazvunu!

Šorš: Ga imamo še cel lonc! (Postavi lonec vina
na mizo.)

Oče Lectarjev: Od hdiča ste, saj sem djav,
da tok hitr ne spijete.

Johana: Petrolja bo zmankal v lamp.

Matevž: Teb' pa jezika. Pa pojd ke k Homan ponj,
k tistmu kumi, k smo na pirhe zapisava:

— Po golih kolenih
grem rada za njim,
na žganih polenih,
če reče — klečim . . .

Johana: Ti grdavž; ti si pa vidu, ko si slep.

Matevž: Vidu nisem, ampak pošvatu sem, po-
švatu . . .

Pretner: Pejma na zofe.

Matevž: Lahko noč, oče Lectarjev!

Vsa družba z loncem se napoti k Homan
na zofe.

Johana pospravlja in poje:

Mädel du hast tancen . . .

— — — — — — — — — —

Zaostali ptič.

Sv. Ciril in Metod, pomagajta!

Resnična dogodba iz leta 1895.

Neko septembersko nedeljo smo sedeli v stari Švicariji s tržaškim dramatičnim Jakom in Holzom; govor se je pletel o Slovencih, da nimajo sreče.

Holz, ki je bil posebno dobre volje, odvrne:

Vidva sta jo pa vendar imela v fantovskih časih. — Se še spominjata izleta na Kontovel?

— Ti, Jaka, si bil svojčas pravi tiček!

Zato je pa napisal igro «Trije tički». — Tega izleta ne pozabim nikdar, — odgovorim jaz, — in ko bi svetnikov Cirila in Metoda ne bilo ...

— Povej, Tone, kako je bilo?

No, mene je Jaka zapeljal neko nedeljo v Trstu, da sem šel ž njim na Kontovel, kjer je bila narodna veselica in ples, in ker je točila domača hčerka Ančika sladko črno vince.

Jaka se je hodil tja ženit in jaz naj bi bil za pomagača.

Rekel sem: Dobro, jaz sprejemem tvoje las-kavo vabilo, toda pogojno, ako imaš veliko mošnjo s seboj?

Jaka se samozavestno potolče na prsi in odvrne: Kaj pa da jo imam!

No pa hajd!

Prisopihava razgreta po poldrugi uri hoda na veselični prostor, kjer je sedelo mnogo znancev in ti so naju obsuli z Nazdar! in Živijo! — In kaj da jaz počnem v Trstu?

Ančika nama je prihitela veselo nasproti.

— Oh, oh, ta čast, ali boste tudi pri nas igrali? i. t. d.

Saprament, to je bilo dekle! V narodni noši, okroglolično, živahno in oči, te oči! — nikoli jih ne pozabim. Vsa utrujenost me je minila.

Sedemo za mizo, da se okrepčamo. Jed in pijača nam je šla v slast, da je bilo veselje, in Ančika je pridno točila, a tudi plesati ni pozabila.

Jaz sem popolnoma pozabil besede Jake, katere mi je potoma zabičal, da jih povem lepi Ančiki.

Jaka, ki ni bil plesalec, je pridno pil v veselju družbi in pel; a jaz sem imel vzvišenejšo nalogo: dvoriti v imenu Jake zali Ančiki...

Nastal je večer. Gostje so se že po malem izgubljali v mesto.

Ančika priteče vsa žareča vprašat, ali bomo še kaj ocvrtja, ali naj še prinese eno majolko?

Kaj pa da; vsega dosti in obilo, potem pa račun.

Kar zagledal sem se v to Ančiko, in zakličem zanjo: «Annita del my korrason!»

Jaka me drega in drega in poprašuje: No, ali si ji povedal?

Sedaj se spomnim še le svoje naloge. Kaj pa da, — odgovorim jaz, — saj vidiš, da kar gori.

Kaj ne, gospica bella Annita! — vprašam pristopivšo Ančiko, ki je prinesla majoliko in ocvrtje.

— Ah, vi ste poredneži! In^o zasmejala se je ter pokazala svoje bele zobke, kakor da so iz repe rezani.

Sedaj pa prosim račun!

— E, saj se vam ne mudi!

To ravno ne. Pa vendar dajte račun, da poravnava, kar sva dosedaj popila in pojedla.

Dekletce odhiti, in jaz sem se naslajal na njenem pogledu in na ocvrtju!

Račun je znašal 6 gld. 50 kr. Napisane so bile različne majolike v različnih velikostih, pršutje in ocvrtje. Spominjal se nisem vsega, a napisano je bilo ...

Torej, Jaka, odrini z mošnjo na dan!

Jaka tipa in tipa, denarja ni — pozabil je listnico doma. Meni pade ocvrtje iz rok ...

Ti salamenter, kaj pa sedaj? Blamirati nikakor ne!

Preobračava žepe. — Iz šestih žepov nabeleva drobiža za 2 gld. 20 kr. Poberem groše še v pravem trenutku, kajti Ančika se je približala k naši mizi. Napolnim kozarček in Ančika je morala piti na naše zdravje. Toda s tem je bila majolika prazna.

Ančika pa je vprašala priliznjeno: Ali še eno merico?

To se razume!

Jaka me debelo gleda. Sedaj je bilo itak vseeno, polič manj ali več ne pride v poštev.

Med tem se je pripravljala velika družba sosednje mize k odhodu, hoteč, da zapojemo še eno, predno se razidemo.

Pojdita pit in pet! klicali so pri sosednji mizi.

Zakresali smo «V boj! v boj!» — Temu je sledil gromovit aplavz in dodali smo še «Ljub'ca, povej, povej!»

Vse je bilo navdušeno. V tem vrišču stopim na mizo.

— Živijo! Posluh! Mir! Silentium!

Mili domačini! — pričnem svoj govor. Radostni obrazi vaši pričajo, da ljubite svojo rodno zemljo, našo narodno pesem.

— Živijo! živijo!

Dragi domačini! Glejte, te naše svetinje hočejo zatreti v nas naši nasprotniki!

— Nikdar, fej, abbasso!

Ne puste nam, da se razvijemo, odrekujejo nam narodnost, usiljujejo nam nemške in laške šole . . .

— Ne bo se zgodilo!

Da, ne sme se zgoditi; v to nam pomoreta sv. Ciril in Metod!

— Živijo! Evviva brilantissimo Danilo!

Dragi bratje! Kako krvavo je potreba, da snujemo narodno šolo . . .

— Res je, res je!

Saj poznate zlati izrek: od zrna do zrna
pogača; od kamna do kamna palača!

— Živijo Danilo!

Prispevajmo družbi sv. Cirila in Metoda, in
da odbijemo sovražnika v tem narodnem boju...

Pobral sem na mizi krožnik in obrnil svoj
žep ter stresel nanj drobiž onih dveh goldinarjev,
da je zaropotalo po krožniku...

In, alo, kakor bi vraga spustil; nabralo se
je 16 gld. 50 kr.

Na to smo prešteli «peške» in Jaka je na-
znanil zbrani množici svoto...

— Živijo sv. Ciril in Metod!

Jaka zavije drobiž v servijeto in jo dvigne
visoko v zrak ter zakliče: 16 gld. in petdeset
soldov bo jutri natisnjeno v Edinosti; denar pa
bom izročil odboru sv. Ciril in Metoda!

Na to je sledil gromovit «Živijo.»

Kar se pridrenja neka stara mamica in s
tresočo roko položi še pet grošev na mizo:

— Še tole za svetnika!

Družba se je razšla, in Ančika je prisedla
k nama.

Lepa Ančika, ali bi nam ne hoteli storiti
uslugo, da prevzamete te desetice, nerodno je

nositi toli drobiža s seboj in pri tej priliki pa še vračunajte «ceho.»

Njeni mali prstki so šteli in šteli desetice...

Pri odhodu pripela mi je Ančika rudečo rožo na suknjič in pomenljivo dejala «Na svidenje!»

Stisnil sem ji roko in sedel na voz.

Drugi dan pa je bilo natisnjeno v «Edinosti»: Izkaz družbe sv. Ciril in Metoda. Včeraj na veselici na Kontovelu je bilo nabranih 16 gld. in 75 krajcarjev...

Ko pozno v noč zapuščamo staro Švicarijo prepirajoč se o številu litrov Kendovega vina, bilo je nebo zakrito s črnimi oblaki in temne peroti so šumele in klicalo je z imeni tožno in proseče:

Ptuj... Ciril Metod... pomagajta!

Bilo je 12. septembra l. 1909.

V jutro po Ciril Metodovi petindvajsetletnici.

Monolog gospoda Štembova.

(Poje): Zdej pa ne grema dam,
de se bo delov dan,
de se bo šajnalu
preke Lublan ...

— Ja, pr Tržačankah sma nehal, ta zaden liter refoške, k sem ga jest prekupicnu, je začev pa mene prekupicvat. Ja, pa so ble fejest tiste Tržačanke; koku so se gor ofrale, in jest sem jim na srce pihov ...

— Holt! ... (Se spotakne ob kandelaber.)
Zdej pa ne grema dam,
de se bo ...

— Dež je nehov; zdej pa v kofé, k Zalaznik! Mraz je nastal. (Si zapenja suknjo.)

— Oho, spet en kandelaber ... Hudič ved, koko je to, de je dons tolk kandelabrov okol mene. — Ves Tibole je v kandelabrih ...

— Gspud polcaj, al bodo demonstracije?

Polica j v Tivoli: Zakaj pa, gspud?

— Ja zatu, k tolk kandelabrov okol mene pleše; preč jih postavte!

Polica j: Gspud imajo suknjo okol kandelabra zapeto.

— A, a, tku! tku ... Hvala, gspud polcaj! Zdej pa že gre ...

(poje:) Kar prfehtamo, tu zažehtamo.

Če tku naprej bo šlo, nam nič žal ne bo ...

— Holt! zdej sma pa doma ... Mici, kluč! Miccci, kluuuč!!! ... Kaj ti ne daš kluča? Pa ga imej, še žov ti bo ...

Polica j izpred kazine: Saj to ni vaša hiša, to je Kazinal!

— Kaaaj? To ni moja hiša, to je -azina?

Polica j: Gspud Štembov, ste se zmotili ...

— Ja, ja, gspud Štembov se reče, tku je prov ... Gspud polcaj, vid se, de imate manire; zatu sa pa vas pred kazino postavl ... Vi niste moj pulitičn nasprotnk ... Kaj ne, tud vi ste za Metoda in Cirila ... sej boste tud vi enga črnega, kaj? ... Kar ke k Zalaznk pridte ...

Zdej pa ne grema dam,
de se bo šajnalu...

Policaizpod Tranče: Gospod, peti ne smete!

— Kaj? Jest ne pojem; to je kar tku —
vid se, gspud polcay, de ste en štrebar; vi niste
mojga pulitičnga prepričajna... žov vam bo...
Jest bom dav to na protokol... de bodo vedl
moj somišljenk, da štenkate ludi, k gredo od
Ciril in Metoda mirn dam... Nobene vorengi ni
pr naš policij... To more bit... drgač... Vid
se, de nimate nobene intelligence... de še pol-
cajske šole niste skuz naredl... Ja, ja... di
zogenante teligenc prifung misen zi bešten...
ja... ja... es mus anderš verden... za pik!...
jest bom še to v cajtenge dav... pol boste vidl hu-
diča... von mir aus zind zi gšprict... ja... ja...

Policaizpod Tranče: Štembov, kar v kvater nej
greja... Je že dobr; se boma juttr pomenil...

— Ja, ja... kvater...

Zdej pa ne grema dam,
de se bo delov dan...

Rodoljub z dežele: Kam pa greste?

— Kaj? Kdo ste pa vi... aha, vas že po-
znam... rodoljub z dežele... lepu... Kaj vi
hočte men enga črnega plačat?... Ja, al ste od

hudiča ... za mene ne boste nič plačval, jest plačam vse sam ... ampak samu zase ... Kaj, kvaterja nimate ... hudič, kaj pa kolovratš po Lublan, če nimaš kvaterja ...

Rodoljub: Čemu me pa hrulte, in kaj vas briga moj kvater?

— Slišete, kar movčte! Ne boste prav nič zabavljali ... če ste prov iz Ribnice ... das ist ajn gemajn ... ajn škandal ... ih rufe di Polcaj ...

Rodoljub: Gospod stražnik! Gospod stražnik! Jaz nimam miru; ta gospod me ne pusti naprej!

Polica j izpod Tranče priteče na Stari trg: Gospod Štembov, kar z mano nej greja ...

— Ja, al ste od hudiča? Z marelo ti bom dav!

Polica j prime gospoda Štembova. Ta ga udari z marelo po čeladi, de se je marela razsula.

Polica j aretira Štembova.

Sodba: Ker se je gospod Štembov spozabil nad gospodom policajem in marelo na njegovi glavi razbil, je gospod Štembov osem dni v proces sedel in še povrh 20 kron plačal.

«Koku sma ja iz Ptuja nazaj žingal.»

Žane v opalti. — Predmestna družba.

— Kako je blo takrat v Ptuj, nikdar ne pozabim . . .

Žane: Dobr večer! Za en krajcr drame . . .

— O, Žane, al s še živ?

Žane: Živ, živ, pa čedali bul. Kuga, od ptujske slavnost se mente? To je blu tku, bom jest povedu:

Najprve sem biv jest in Špinčičeva Tona iz Must, Rašbergerjev Lojze in Pementezarjev Tone, pa Panganet Matilda . . . Pa smo se pelal na Ceril in Metodov shod ke v Ptuj! Alsten, kar je blu tam v Ptuj, so že cajtenge pisale . . . Ampak kuku je blu, k smo se nazaj žingal, k smo pršel na perdon, to vam bom povedu.

Tam na pangof je stavu en rudel, pa spet en rudel, pa še en rudel takih pangermanov, pa vsi so imel ene čelastre na glav. K so nas za-

gledal, so pa en grozen rumel vzdignl in ena strašna žvižga. Pr ta prvem rudel je stavu en grozn grmansk hrast in tako skalo je držov v rok, k b jo spustu na nugo, grejo prec vsi nuhti dol.

Alzo, kaj je blo za strt? Vsi sma bli strašn panan. Jest sm s pa mislu, zdejele je cajt pukazat ta sluvenska uzajemnost pa sm kurajžo vzev, pa stopu k tem pangermanskim hrast, pa zaupijem: «Fant, skalo z rok!»

Slišste, kar bek je biv, pa skalo na tla polužu. —

Prmejš, jest pa zagrabm en boston pa udarm ke po čelastrh in precej je šov ves rudel narazn, in tku smo imel frej pot, de smo se ajnvagoneral. —

— No, k sma se usedl v vagon, je pa Pan-ganet Matild slab pustal; pa je začela od samga strahu čez dajat. Rašbergerjev Lojze je nosu seboj en tak čelastr, k ga je v hitrost in v tistem rumel enmu pangerman uzev, pa pudstav tist čelastr . . .

— V tistem cajt je pa pršov en pangerman ke pud vagonsk okn upit «Sloveniše švajne»; jest pa ne bod faulast, pa pugrabm tist čelastr, pa mu ga pr vokn vun na glavo poveznem . . . pa je biv prec tih . . .

Ampak tu še ni blo vse. Glih k b se imov
cg odpelat, pa pride tist župan iz Ptuja pa žen-
darji; k so še ta druge Slovence prpelal na
pangof, pa vpraša: Kje je ajnvagoniran Žane iz
Lublane?

— Jest se oglasm po sovdašk «Hir». Pa
me nahrul, zakaj de sem jest enmo purgari uzev
čelastr. Pa pravm: Vi ste ga pa našmo dohtari
Žerjav; pa smo kvit. Jest sem ga dav nazaj, vi
ga pa niste dal. Glejte gspud župan, de ga do-
bema nazaj, in moj Matild ste vso pluzno s tinto
polil; tud glejte, de jo vaš purgari plačajo. Včeraj
jo je kupila; 7 kron kušta. To je škandal, kuku
so vaš purgari pa tiste vaše flenče metal jajca
ke pu naših frajlah. — To ne bo kar tku ostal;
mi boma še tak rebeljon uzdignl, de boste kar
zjal —

No potlej sma se vendr odpelal. K se pr-
pelema ke v Celje, slišete, tam je biv šele vriš
in piš. Al nas niso spet čakal celjsk purgari na
pangof in upil «sloveniše Hunde»! Eden je prov
pr našmo vagon odpirov na širok svoj gobec in
kričov «sloveniše banda». — Jest sm ravn glodu en
gniv jabuk, k m ga je dala Špinčičova Tona; pa
mu zabrišem tist jabuk ke v gobec, de se mu je

prec zatulhu. Pa še upij, s mislim . . . Ampak, kar zaletu se je nazaj, pa godrnov: «O, majne Frese!» V tistm cajt je pa že mašinfirar pognov in ena celska frajla, suha in dovga, kokr muštr za cinhelcne je mahala s sojm parazolam za nam in kričala s svoja štimca: «slovenise bakas, slovenise bakas!» in tku sma srečn in s strašnm «živja» klicam se odpelal v Lublano . . .

Vidte, tku je končov Ceril in Metodov shod tam v Ptuj.

— Dejte m en vogen —!

Trafikantka: Tla imate škatlco Cerilmetodovih, pa jo dejte nazaj.

Žane: Če vam je tulk za en cingenc, tla imate enga nazaj, ampak tulk vam rečem, kunta ste zgubl!

Trafikantka: Ti mrha, za en krajcar drame kup, pa nej mu dam škatlco povrh.

Žane zapre razžaljen vrata in odide.

Iz lublanske družbe.

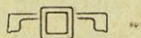
Naše žene, ženice in dekleta.

Baba Špela.

Gospa Jurgelnova.

Hausmajsterca Žefka v tejatr.

Ločena žena v Unionski kleti
in drugo.

Baba Špela.

Baba Špela

sto let je na zemlji ona doživela.

Sto let litanije, roženkranc molila.

Kar je božjih pôti, vse je obhodila.

Nikdar ni pogleda fantom privoščila.

In ko je na zemlji sto let doživela,
umre baba Špela.

Pa ob svoji palci krevljajoč se žuri
pred nebeške duri.

Misli, da v nebesa bo prišla kar gorka
in na vrata rajska koj potorka.

— «Čujte me, odprite!» tam začne kričati,
toda sveti Peter se ne da ugnati.

«Vse zastonj je, baba;
nič ti ne pomaga».

— «Ja, zakaj, zakaj?»

«No, vedi, moja draga:

Ženska je do raja pravo izgubila,
če še nikdar moškega ni poljubila.»
— «Gospod Peter, ti moj bože svetil!»
stoka baba Špela —
pa pomisli malo, že jo je imela —.
Ena, dve in tri, kakor sapa vetra,
skoči in poljubi starga svetga Petra.
In svetniki božji, ko so to zaznali,
s svetim Petrom vred so se do solz smejali.
Z rokavom briše Peter si poljub
in otira lica vela,
toda v raj krevlja ponosno
stara baba Špela.

D.

*

«Gospa Kovačeva, zakaj ste se ločila od
svojega moža?» vpraša prijatelj Knez gospo Kovačevo; «saj je bil soprog »cir« vašega salona?»

Na to odgovori ona: «E, saj se ni šlo za
salon; le za spalnico!»

*

Soproga trgovskega potnika vstane zjutraj
zgodaj, odpre okno in gleda nasproti stoječi
zvonik ter reče svojemu možičku, ki je bil truden
od pota in je hotel še v postelji malo polenu-
hariti:

«Vsak dan gledam ta zvonik neomajan, s
kako potrpežljivostjo nosi svoj križ: Na tem se
špegli, ti cigan in ne pôj mi slabih viž . . .

*

Telovadno društvo Sokol priredi javno telovadbo. Pri plezanju po vrvi reče mala Vida materi:

«Mama, jaz bi tudi rada plezala po vrvi!»

— «To se ne spodobi zate, in videle bi se
tvoje hlačice!»

«Mama, to nič ne dé, saj jih lahko slečem!»

Gospa Jurgelnova.

Oh, taka kot je moja žena,
reči smem, da ni nobena;
druzga jo ne veseli,
kot da lepa bila bi.

Zjutraj prvo, ko vstane,
ogledalo v roke vzame,
da pogleda, ak' je še,
kot sinoči bila je.

Potem pa hodi gor po sobi,
kaj je mari tej grdobi.
Vzame milo in vodo,
da že zopet lepa bo.

Škatlje si po vrst' postavi,
še sam ne vem, kako jim pravi.
Po obraz' namaže se,
da človeka groza je.

Čevlje majhne si obuže,
da jih sama ne sezuje:
Kurje oko jo tak boli —
za lepoto vse trpi.

Modrc majhen si obleče,
stisne se, da kar trepeče, —
jetiko skoraj dobi,
potem pa mož vsaj rešen si.

Zdaj še gre na vreme gledat,
da si vé obleko zbirat;
za vsako vreme druga je, —
drugač še ona ven ne gre.

Klobuk k' rešet na glavo dene,
taka je kot pustne šeme,
čez obraz pa pajčolan —
to ni baba — je puran.

Kedar ji kaj primanjkuje,
takrat se mi prilizuje:
Ah, preljubi, čuješ li —
tega nimam, kupi mi!

Ah, preljubi ti možiček,
kolk' trpi ta tvoj mošnjiček;
toda če ne boš oral,
pa ne boš nikol sejal.

Nikdar nisem oponašal,
nadalje voljno bom prenašal,
na tihem prosil pa Boga —
da se skoraj stvar konča.

Hausmajsterca Žefka v tejater pri «Mlinar in njegova hči».

To t povem, Pepca, če se jest dons ne bom smejala, boš vidla, ti pamš! — Šter kronce sem dala za zice, čak, pamš, ko pridem dam in če jut nobene pildenge na seb ne čutm! Jest t bom dala tejatr, al mislš, de dnar na cest poberam — — — Scer pa, kaj pa imam od pildenge — en šmorn! — Ali mama, pomislite — — —

A kaj, če s z ldmi gepildet, ti pa še nč plačat nočjo za vrata odpirat. Tista dva šaušpi-larja in pa tist malar, k stanujejo v trekem štuk, so hotel vsi trije za en zeksar domu. Al jest sem bla ungepildet z njim, pa so lepu vsak z enem zeksarjem ausrukal. Toda, te falotje, so bli drug večer pa z menoj ungepildet. Tist špilar, k teb namežkuje, je pršov ob triferkelce na dvanajst dam. In komaj sem pršla pod kovter, pa pride ta drug zvonit, tist, k sem mu zadenč knofe na

hlače šivala, je pršov ob dvanajstih. Nisem se še dobr vlegla, pa spet zvoni tist zamazan malar, k same gole fagure mala; in eno flenčo je mov seboj pa je reku, da jo bo malov. — Kaj pa, po noč bo malov, k druge luč nima kokr eno svečo v zauerprunarsk flaš. O, jest poznam tiste flauze in pa malarijo! Tolk sem bla jezna, in če b m ne dav ene kronce, b bla hmal postala ungepildet.

— Ali, mama!

Le nč ne govor, vsi so ksindl te umetniki; saj jih poznam; tvoj oče je biv tud en tak umetnik . . . Ampak lepu je v tem tejatr . . . hm, hm . . . Al vidš, tam dol sedejo pa Valdštajnov, jih morem pozdravt: Lej jih, še ne pogledajo me . . . No, tem je tud treba v tejater hodet pa take klobuke nost kakr ena marela, raj naj kvater plačaja, de m ne bo treba vsak mesec po trikrat hodt terjat . . . Pakaža!

Zalaznikov slaščičarnar prinese bonbone.

No, pa dejte še men en škrnicel. Pepca, ke imaš pompaduro? — Koko mal je teh bombonov. Kolk pa košta škrnicel?

— Trideset krajcarjev.

Ja, kuga pa mislite, da dnar kradem! Če b
jh že par v usth ne mela, dam jh nazaj ... Tla
imate zeksar. —

— Mama, sedaj se prične. — —

Ti, Pepca, ta star mlinar ima pa naduho. —

Zadaj na galeriji klici: Pst! Pst! Mir! — —

— Slišite Vi, pejte preč s svojo mrzlo roko ...

— — — — —
Aplavz na odru.

Ježeš, Ježeš, ta uboga Marica, kakšenga
očeta ima, kakšen špektakel dela zarad tiste Kon-
raduve pišuke! Tak skopuh, zakaj b Maric pi-
šuke ne prvošu; družga mu ni mar, kokr to-
larji ... (joka).

— Mama, bodite no tiho!

Eden: Slišite, če ne veste, kako se obnaša
v tejatr, pa pejte v auskoh!

Kaj, vi boste mene učil; jest k' sem zmerej
v tejatr ...

Eden: Poklical bom policaja!

— Za božjo voljo, mama, tiho!

Kaj, pa jest bom tih, jest k sem hausmajsterca!

— Mama, zastor se je dvignil.

Nej se — nej —

Ti uboga Marica in pa ta Konrad; koko jo ima rad, da je svojo pišuko zlomu ...

Žefka joka. —

Ta uboga Marica, koko je bleđa, sej bo kar skp padla. — Slišče! Komelce ji dejte, komelce! —

Eden: Bileter! Bileter! Hausmajsterco ven! Pokličče stražnika! —

Kuga, mene ven, k sem dala šter kronce za moj zic!

Stražnik nastopi.

— V imenu postave zapustite galerijo!

Hausmajsterca: Kaj? Kuga? (Fokne polcaja).

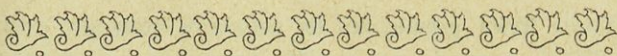
Vsa galerija je po konci in pomaga iztirati hausmajsterco. Pepca joka:

— Pustite mamó! —

— — — — —

Konrad piska na piščalko, Marica pa umira ...
«Zaspala je v Gospodu.»

Ločena žena.

(Dogodek iz Unionske kleti.)

Slovenski igralci: Verovšek, Motil, Bohuslav, Povhe, Grom in drugi sedé v Unionski kleti in pijó. Gramofon igra »Dolarsko princeso«:

To so dolarske princese,
dekleta iz suhga zlata,
kar duša razkošja prenese,
njih vsaka ga vedno ima.

Danilo prihaja po stopnjicah: Servus, fantje!

Vsi kličejo: Servus! Te buh!

Oštir: Dober večer! Kaj pa želijo, vino ali pivo?

Danilo: Kakšno vino, pa naj . . .

Oštir: Zavričarja, Ipavca, Istrijana, Poksbeutel,
Ružica, Zelenka, Rullberger, Šampanjec . . .

Danilo: Pejd spat! — Četrt cvička!

Oštir lepi Eli: Ela, firkelc cvička!

(Gramofon ponavlja Dolarsko princeso.)

Neka gospa, ki je sedela v kotu pri peči: Slišjo, gospod, naj pustijo gramofon zapret: jest ne prenesem tega; mi je preveč hudo! (Joka.) Ta pesem . . .

Verovšek: O, gospa, kaj se je Vam pa pripetilo?

Gospa: Oh, veste, jest sem omožena.

Danilo: Ni mogoče, tako mlada, pa tako nesrečna!

Gospa: Ja, ja, omožena in mož mi je ušel. — Danes sem ločena žena — (joka).

Bohuslav: Pa zakaj, — pa zakaj?

Gospa: Naj poslušajo! — Moj mož je kupil pri Zajcu en gramofon in tam notri je pela ena pevka od nemškega tejava eno pesem, ki se mu je tolk dopadla, de je men kar kurzweg reku: Jest te ne maram več; sem sit tvoje štime, jest moram tisto pevko poiskat. In zjutraj koj po fruštku je zginil. — (Joka.) Jest revca, sem sama ostala, in ves večer ga že iščem; in od zjutraj ne morem več gramofona slišat.

— Eine geschiedene Frau; es ist zum zweifeln!

Motil: Co žika?

Povhe: Gospa, ali poznate tisto arijo?

Gospa: Poznam jo, poznam. Man steigt nach . . .

Povhe zapoje: Man steigt nach, man steigt nach, wie und wann man nur kann . . .

— Tisto pevko pa poznamo, to je Ružička. Če vam je prav, gospa, pa gremo z vami, pevko in vašega moža iskat. —

Gospa: Oh! kako sem vam hvaležna, če greste vsi z menoj.

Vsi: Kako pa, gospa. — Saj je naša dolžnost, vdove tolažiti. —

Gospa: Če jo najdem, oči ji izpraskam!

Danilo (pomaga ji paletot obleči): Ah, sind sie ein lieber Kerl . . .

Bohuslav: Milost pani, ja grem taki. —

Gospa: Oh, gospod Bohuslav, to je lepo!

Vsi kličejo lepo Elo: Ela, hop! Plačat!

Povhe prime gospo pod pazduho in vsi odidejo pojoč: Man steigt nach,

man steigt nach,

wie und wann

man nur kann . . .

Oštir: Te igralci so od hudiča ludje: cehe ne plačajo, pa ženske odpelujejo! —

Napljon in Matija Korajžar.

Ilirija oživljena!

Matija Korajžar.

Jest nisem raca,

jest sem Napljon!

Ilirija oživljena!

Tist čas, k je šu glas po dežel, de so Francozi v Lublan, sem biv dvejset let star in sem mogu v Lublano na vsterengo. Mi lžanci sma se pokazal prave junake. Na klobuk sem imov cev grm roženkrauta, da b ga bla krava sita.

Pred rotovžam sem stavu kokr hrast in zaklicov sem «auf Micka na šrauf», so se pa kar vsa rotovška okna potresla.

Kar naenkat se odpro okna in Napljon dol pogleda in vpraša, kdo da je «auf» klicov?

Jest se pa skorajžm, pa pravim: Jest, gspud Napljon!

— Kar gor prid, — prav Napljon.

No, k stopm v tist štibcl, je pa prec reku regemcarcet «tauglih» —.

Napljon je pa sdov tam v enmo visokm stol, pa m pomiga k seb in vpraša: Odkod s pa ti korenjak in koko se pišeš?

Jest mu povem, de se za Matija Korajžarja pišem, de sem iz lga doma, de sem iz tiste famije, k so šli z Aueršperkam, tistm grofam na Turke.

Jej, al mu je šov ksiht iz lima, k je to slišov.

— Al pojdeš z mano na Lašk, Laha strelat?

Z nim, gspud Napljon, grem magari na Kinešk, mu odgovorim.

Napljon se je zasmehu in reče: Poglej, moj Matija, mi boma tukej še narprej Ilirija oživel, potlej grema na Lašk in od tam pa na Rusovsk. Ti se mi dopadeš, Matija, in bi te rad imov vedno pri seb.

Potlej mi je roko stisnu in pa par «napoljončkov» dav in reku, zdej pa pejd k «Bidlmon» na frušk. —

Popovne sem pa šov z mojm prjatlam Bržolarjevem Janezam v transporthaus ke na Žabjek.

Vse je blo fajn. Jest sem biv precej komandiran za šajbo strelat. K pa fagura ni tla past, pa skočm tja in udarm s kolbo tista fagura, de ji je kar glava odletela.

General Mermont je tu vidu in me je prec za frajtarja naredu.

Zjutraj sma šajba strelal, popovne pa se francosk učil; med tem je pa Napljon Ilirija

vzdigvov in rank Vodnik je pa imov befel, de je pesem zlužu o Iliriji, Šubic iz Polan pri Škofji lok jo je pa namalu v lublanskem muzej.

No, z Laham smo bli pa kar hitr fertik. Trst, Benetke in Piškera, pa gor preke Lombardi je blo prec vse naše.

En petek popovdne je biv prav en pust dan, pa frej sma imel. Blo je ravn v Veron, pa me pokliče Napljon pa prav:

Poglej, Matija, — in vzev je ena velika landkarta pa plajbes izza ušes, pa je potegnu ke po kart, — viš, tula bo rimsk kraljestu, tola bo pa vaša Ilirija. —

Čez nekaj dni grema nazaj v Lublano, pa prmašeramo pred rotuž, pa je že stavu tam Vodnik, pa deregeru pesem:

Napoljon reče:

Ilirija, vstan . . .

Lublančan so pa naudušen klical:

«Viv l emprer!»

Vidte, tku je bla v Lublan potrjena Ilirija!

In namest de b mel dons krala v Lublan, sma pa toku nazaj pršel, de še župana nimama. —

Matija Korajžar pred Moskvo.

Iz Lublane je pa nekaj sovdatov mašeral ke gor na Nemšk, k so se začel Nemci nekaj puntat. Jest pa Napljon sma mašeral na Rusovsk ke pred Moskvo.

No, ko sma pršel ke pred Moskvo, sma precej loger naredl in kohl so začel menažo kuhat. Iz starih žemelj so knedelne naredl. — Mraz je pa tku blo, de so knedln v kotel zmrznl in cimpermani so jh mogl z žatlako narazen sekat. Napljon je pa v svojem celt sedov in glavo podpirov, jest sem imov pa posten pred celtam.

Blo je glih 14. septembra 13. leta. Grozn jezn je biv, zatu k nas niso notr v Moskvo pustl.

Kar začneja debele kaple padat. De ga izdramem, stopm k celt in mu rečem: Es kapelt, Her Kaiser — on pa prav: Moht niks, Matija; vi fil ur ist?

Jest brž pogledam na vreten in moja čebula je kazala štir; pa pravm po francosk: Kotor ur —

pol pa reče: Al imaš kej za jest, Matija? Jest sem imov še tiste klobase in brinovc, k m je dala Bržolarjeva mat za Janeza. Janez je mogu na Nemšk in tku so klobase in brinovc men ostale. — Al so mu klobase dišale; jedu je kokr vovk in ko se je kranskega brinovca napiv, je biv prec druge vole.

Potlej pa stop iz celta in prav: koko de toko dovğ ni nobenga pisma iz Petrburga?

Če čjo, gspud Napljon, pa grem jest na pošto not v Moskvo prašat; še polbiru se bom.

Brž vzamem iz tonistre moj razircajg in žajfa; potegnem čik iz ust, plunem ke po žajf in Napljon mi je pa špegu držov, in ajns cvaj sem biv razeran. — Nataknem svojo holcmico na glavo pa frišne handšuhe, pa pravm: Gspud Napljon, alstn, zdej grem na pošto —.

— Pejd, pa vpraši memgrede, kaj delajo tok dovğ v Moskv pr tist ziceng.

Parol de olner! — rečem pa odidem.

K pridem do vrat od Moskve, pa potrkam in skoz en kukerle pogleda en bradat Rus, pa vpraša, kaj de hočem?

Slišite, — odgovorim jest, — po en pisem grem na pošto za gspud Napljona.

— Ja, kdu s pa ti?

No, jest sem en fizilir gspuda Napljona, Matija Korajžar, iz lga doma, iz Ilirske dežele.

— Ti s tist Matija? se začud in odpre vrata, jest stopm notr pa pravm: Ja, kdu so pa oni?

— Jest sem Suvarov, k bom enkat general postov!

Jej, jej! Vsa čast!

No, potlej pa greva skupej na pošto, in vidm memgrede, de sovdati nosjo slamo, bakle in oblance skupaj, pa prašam: Kuga pa delajo sovdati?

Suvarov pa prav: Fakelcug prpravljajo Napljonu!

Saprmš, fejst fantje so Rusi, — s mislm.

Pisma pa nism dobu na pošt in na gomi-strat pr tist ziceng so pa šklenil in mi rekl, de je vse voreng, nej le pride gspud Napljon zvečer ob osmih. — Jest se lepo zahvalm Suvarovu za negovo slovansko vzajemnost in grem.

Pridem na cesto dol okol vogla, pa že srečam gspoda Napljona, k gre z vso vojsko naprot; ni mogu več čakati in me grozn nahrul, ker mu nisem pisma prnesu.

K pridema okol vogla, pa zagledama vsa
Moskva v ogn; vse je blo v plamen. Pa prav
gspud Napljon: Ja, al nimajo nič fajerberov? Kaj
pa je za strt?

Jest pa pravm po nemšk, de niso ta druh
generali zastopil: Her Napljon, former mit šliten
nah Lajboh, ven di Rusen kajn fajerber hoben.

Napoljon stopal od zmage do slave,
bil mož je v resnici prebrisane glave.
Gotovo! O tem zgodovina molči:
Cvekov brinovc je pil, vsaj meni se zdi!

Jest nisem raca, jest sem Napljon!

Na Laškem se kuha!

Enga lepga dne je pršov befel, da grema na Lašk. — Mi sma ravn na forštat pr treh fanah pil in se špasal s tista debela Fani, pa slišma alarm plozat. — Mi v lft in v kasarna, še plačat sma pozabil.

Gspud hauptman so že čakal na dvoriš naše kosarne na nas. No, ko vsi stojema «habtaht», pa stopja gspud hauptman pred fronta in začneja, de je befel pršov, da grema na Laha. Govorl so po nemšk tele besede, in naš kompanifeldbebel so pa nam razložl po kransk.

Gspud hauptman: Es ziehen die Wolken am politischen Himmel!

Gspud feldbebel: Fantje, dž bo!

Zieht den Mantel der Tapferkeit an!

— Fantje, ne pozabite montelnov oblečt!
Holt euch den Ruhm des Sieges!

— Fantje, ruma kupite, dokler je cajt!

Gedenket, was ihr geschworen habet eueren Fahnen!

— Fantje, pomislte, kaj ste prsegl vašim Fanikam!

Sonst holt euch die rächende Nemesis!

— Če ne, bo pršov rehnungsfirar Nemeček!
Verstanden?

— Al imate ferštamente?

K sma rekl «zu befel», pa pokličeja gspud feldbebel frajbiligarje pred fronta;

Frajbiligarji naj fortretajo!

Nr ajnc, metla v roke!

Nr cvaj, krtača!

Nr draj, kibla!

— Frajtar, rehc um, marš, sekrete ribat!

Mi, k nisma bli tko sivn, sma pa obtretal pa iz kosarne nisma smel več it. — Druh dan pa stojema že ob šestih zjutri cok in pok na dvoriš, pa prneseja naša fana in gspud obrst sa kumandiral «zu gebet» in muska udar generalmarš.

Koj nato sma zapustl naša šentpetrska kosarna in banda je špilala Radeckimarš. Po Lublan je blo vse živo, naše micke so jokale in šle za nam.

Kar v dveh maršh sma bli na lašk grenc pred Brento. Jest sem biv komandiran na forposten, kar zagledam na gun stran vode enga dedca. Jest primem za gver in pomerm preke nem, ker sem biv prepričan, de je to en špjon.

On pa zaupije: Holt, jest nisem raca, jest sem Napljon!

Jest ga uzamem gefongen, in skazal se je res, da ni biv raca in da je biv iz Loke tam pr Star far doma, ker je mačka sv. duha snidla, in de mu pravjo Napljon . . .

No mi sma vedn forikal in drug za nam in tku sma pršl v Benetke. No, k pridema na tist plac k se mu prav Marka, pa zagledam same golobe, k sa v en rudel letal; pa prašam gspuda feldbebelna: Ja, al so tu Lah al so golobi, k ni blo žive duše vidt.

Ampak koj drug dan sma poiskal tiste revulcjonarje, pa sma jih mal našeškal, in te hudiči so ubil mojga prjatla Janeza Porento iz Loke doma; biv je hornist pr dragonarjh.

Naš gspud hauptman so rekl, ta pride gorek v nebesa . . .

In res je šu Porenta v nebesa. K prjaha pred nebeške dur, pa zagleda eno mamco na prag sedet, in jo praša: Kaj pa počnete, mamca?

— O, gospod sovdat, 66 let sem stara in dvica sem, pa me svet Peter ne psti v rej.

— Mamca, kar na mojga konja se skobacajte, pa bova kar not jahala; jest vas bom švercu.

Porenta vzame svoj horn in zaploza Radeckimarš, svet Peter pa pogleda skoz en kukrl in vpraša: Kdo pa ploza?

— Jest sm, Janez Porenta, k sm na Laškm padu!

— No, no, le notr! Kuga pa nosš seboj na kojn?

— To je pa naša «Regemenemica»!

Svet Peter je odpru in Porenta zajaha skuz nebeška vrata...

Ločan sa mu pa pr Star far en križ postavl z napisam:

Na Laškem je padu hornist Porenta,
nej mu ploza nebeška trobenta;
usmilu se je dvice —
zato ne pride v vice...

Iz sodne dvorane.

Zakaj je bil čevljar Grega deložiran.
Štinkbombe pred sodnijo.

Zakaj je bil čevljar Grega deložiran.

(Sodnijski prizor iz preteklega časa, ko je bila še
«krvava rihta» v Križankih.)

Sodnik Čuček: Stražnik, kje ste aretirali čevljarja Grega in njegovo ženo?

— Pod kozolcem, ko se gre v Mestni log. Mož je najbrž preveč korajže pil, ker je zmeraj z rokami mahal in vsak hip je padel skupaj, kakor obrabljen pibec za dva krajcarja.

Grega (malo ošnopsan): Jest ga prekovnem in potem obesm samga sebe, pa če me tud košta 11 let na grad. — Zarad mejhnga preperčka...

Sodnik: Mirujte in poslušajte! Tu se ne gre le za neznaten prepir z vašim gospodarjem, ampak za telesno poškodbo.

Grega: Prosm, gspud kriminal! Veja, jest sem kerlc, tri vojske sem skuz naredu, Prajze sem namahu, Lahe ano 66 nakneftru in vselej

sem domovino rešu. Da b me pa zdej na moje stare leta v štrofbuh čečkal, to pa ne gre, pa ne gre.

Sodnik: Opominjam vas, bodite mirni, če ne vas dam odpeljati.

Grega: Kaj miren! Prej bom še tega Bucka naklofu, k je mene in moja familja s sila na gasa zapodu, v tem mraz, k se delajo sveče pod nosam. Jest sem tri vojske skuz —

Sodnik: Kakor se kaže, je vaš gospodar z vami preveč svojevoljno postopal; ali zato niste imeli pravice ga s šlapo udariti.

Grega: Če morm rad tega v špehkamro, gspud kreminal, se obesm in če me tud košta 5 al 10 let. Zdej mi je vse en!

Sodnik: Zakaj ste bili deložiran?

Grega: Ker je reku, da so frajle, k so pr men na kvaterj, premal fajn za negovo hišo.

Sodnik: To se ne ujema; on pravi, da ste imeli 11 psov.

Grega: No ja, dva psa m je dovolu imet, potem je pa mela psica mlade, — kaj tacga se zgodi vender v narbolš famili.

Sodnik: Pa vaši psi so precej veliki in puščali so polno nesnage po hiši.

Grega: To je sama sekatura! Kaj moreja uboge žvalce zatu, če ima hišn paša pika najne. Nega še niso ugrizle, je preveč suh.

Sodnik: Tajiti vendar ne morete, da ste pri deložiranju svojega gospodarja s šlapo udarili in vaša žena ga je ozmerjala in rekla, da je «afna». In tiste frajle, ki pri vas stanujejo, so hodile vedno po noči domu, da nobeno uro ni bilo miru.

Grega: No ja, če pa imaja tak kšeft. Veja, slavn gspud, moja žena je velik prefajn in moje frajle tud, de b se ž nim abgebale. Kaj s ne domišluje ta prsmojen povžar gospodar na svoja koliba! Mi sma tud hiša mel na Žabjek —

Sodnik: Pa je šla po grlu.

Grega: Moja hiša je bla use kaj družga kokr ta vegast kurnk; pa se nism z gostačm preprirov in če bi imel 11 telet. Jest sem tri vojske skuz naredu, pa me bo en takle —

Sodnik: Je že dobro, le sedite! Mi vas bomo po ta malem paragrafu obsodili. Šmolc, dajte paragrafe sem in pišite:

«Ker zatoženec Grega Podlasca zatrjuje, da je tri vojske «skuz naredu», in ker je v svoji pravični jezi gospodarja in hišnega posestnika

Bucka Antona s šlapo udaril, mu priznavamo olajšalne okoliščine ter ga obsodimo po paragrafu «zwei» na pet goldinarjev globe ali 24 ur zapora.

Njegovo ženo pa zaradi dolgega jezika in ker je rekla, da je gospod Bucek «afna», na 6 ur zapora ali 2 goldinarja globe.

Spišite protokol in ga naj podpiše; če ne zna, pa naj podkriža. Jaz grem na frušteek.»

Grega: Adija, gspud Čuček! — No, gspud Šmolc, kaj pa vi pravte k tem? —

Štinkbombe pred sodnijo.

Sodnik (Nemec) pri mizi: Zum Teuffel! Tukaj imam sopet tako télo! Človek misli, ta je fertig — pa ima še eno preiskavo. Neki prebri-sanes je v Landtag štinkbombe metal, in toži se ga rati Ehrenbeleidigung. — Es ist unglaublich so was! (Pozvoni.)

Sluga: Kuten Morgen! Gospod sodnik so zvonili?

Sodnik: Bringen Sie den Mann herein — den — den Sane iz Lublane.

Sluga: Zu Befehl! (Zakliče): Žane not!

Sodnik: Also fi ste Sane iz Lublane?

Žane: Da, to sem jest!

Sodnik: Fase generalije!

Žane: Saj jih poznaja iz «Slov. Naroda»!

Sodnik (pisarju): Also schreiben Sie, Ho-čevar!

Also, fi ste optošeni, ta ste pili tne 24. oktoper — f — dešelnem sporu naše hospote poslance rasšalil. Tako na primer ste na galeriji upili: Tem tolk foknu, te poš kar piškot ratu, če s prov doktor!»

Žane: Prosim, visoka rihta! Jest nisem vedu, da je ta gspud poslanec, ker je tko mejhen, pa je imov tak jezik!

Sodnik: Natalje ste mu rekli: Frdamana ušesa, samo eno zafalano sukno imaš, pa greš — f — koncert na Union, pa f dešeln spor.» — To je razšalenje — eine Ehrenbeleidigung!

Žane: Orka luj! Visoka rihta!

Sodnik: Unterlassen Sie dieses «orka luj,» in ne reče se «rihta», sondern gospod preisko-valni sotnik.

Žane: Orka luj, gspud preiskovalni sodnik; sej jest nisem vedu, da ima gspud dohtar frdamana ušesa. To m je kar tku ušlo!

Sodnik: Talje ste fi štinkbombe f dešelni spor gospodi poslanci Turku nosil!

Žane: Prosim, visoka —, gospod sodnik, to je pa tku: — Če men kdo kej naroči in me plača, pa mu storim, jest morem zaslužit, od kuga bom pa živu?

Sodnik: Potlej ste hotel na stopnicah enega hspota uretnika tol poriniti.

Žane: Prosim, jest sem mogu tud galerija zapustit.

Sodnik: Natalje ste se prani galerija sprasniti.

Žane: Vidjo, gspud preiskovalni, nobeden bi me ne plaču, če bi biv jest galerija praznu.

Sodnik: Saj fam ni rekel nihše, ta morate fi prazniti galerijo, ampak, ta jo morate sapustiti.

Žane: Gspud rihtar, jest sem se le branu ta prvi galerija zapustit, sej mora gospoda naprej, potlej še barabe.

Sodnik: Natalje ste strašnika sunili, ker fas je hotel odpeljati.

Žane: Veja, gspud sudnik preiskovalni, oni so slab poučen. Policija nima pravice pridt v deželni zbor, že zaradi imunitete, jest sem le hotu policaja podučt in odpravl.

Sodnik: Potlej pa je fas on otprafil.

Žane: Naaka, preiskovalni gspud, le skupej sva šla.

Sodnik: Was heißt das? Sie waren wegen Rennitenz arretirt. — Mein lieber Sane, Sie werden nach Paragraf 70 L. B. und nach Paragraf 143 L. C.

wegen unbefugten Handel mit Stinkbomben zu 48 Stunden Arrest oder 20 Kronen Geldstrafe bestraft. Es steht Ihnen frei ein Rekurs einzubringen.

Žane: Herr Rihter, ih werde mih prtožuzoper paragrafe; ih werde melden Konkurs.

Sodnik: Toper, al hočte kasen prec nastopit?

Žane: Gspud rihtar preiskovalni, jest morem še z Matildo govort.

Sodnik: Wer ist die Matildi?

Sluga: Das ist das Panganet Matilda!

Sodnik: Aha, die wegen unbefugten štumfe štrikat im Stadtwald zu 8 Tagen Arrest bestraft ist.

Žane (hoče zabavljati.)

Sodnik (zvoni): Hospod strašnik, führen Sie den Mann ab!

Žane: Orka luj! Kakšne sitnost ima človk s sodnija!...

Naši politikarji.

Protestni shod proti podraženju
piva.

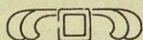
Na političnem shodu.

Na delavski organizaciji.

Kvartalna seja ljubljanskih krč-
marjev.

Eden izmed treh govorov «odre-
šenika» naroda slovenskega.

Olepševalno društvo v Mišjem
dolu.

Protestni shod proti podraženju piva.

Grozen šunder v dvorani in še groznejše zabavljanje.

Govornik zvoní na krugelce. Slavna gospoda! — Posluh! — Kakor kažejo vsa znamenja, stoji zopet napad na naše ubogo ljudstvo; naše delavstvo stoji pred usodnimi dogodki, pred podraženjem piva . . .

— Res je!

Kapitalistična družba pivovarnarjev sklenila je kartel, da podraži pivo.

— Škandal!

Gospoda moja! Pivovarnarji kriče, kakšno izgubo imajo pri varenju piva.

— Sej ni res!

Uležano pivo velja pivovarnarja hektoliter 16 kron — torej ima 6 kron dobička pri hekto, kakor dokazujejo njih lastni in uradni podatki.

— Banda! Cigani!

Če torej izdela pivovarna tristošestdeset taužent hektolitrov piva na leto, napravi tri in pol milijona kron dobička!

— Živijo dobiček!

Gospoda moja, in sedaj hočejo hekto za 4 krone podražiti. To je toliko kakor našemu ubogemu trpinu, ki se muči noč in dan, bodisi na solncu ali v zaduhli sobi, pri ognju ali v mrazu, okrasti ga od 6 do 20 vinarjev na dan.

— Roparji! Tatje! Svinje, šeme, renegati!

Slavna gospoda! Z zakonom o žganju je država naklonila zemljiškim agrarcem bogato darilo; sedaj pa še podraženje piva.

— Škandal!

Prosim vas, ali bomo to trpeli in podpirali?

— Ne! ne! ne!

Ali bomo še pili pivo?

Čeh: Maucta!

Kranjec: Kuš!

Štatistika dokazuje, koliko tisoč in tisoč hektolitrov piva se zvari v vsaki pivovarni, in toliko tisoč in tisoč kronc bodo požrli ti mavharji!

Italijan: Bravo!

Saj je ta kapitalistična družba največji zločinec, ker je voditeljica zločinov.

— Res je! Doli ž njim! Abzug!

Gospoda moja, jaz predlagam, da ne pijemo več piva.

— Bravo!

Da bojkotiramo pivovarne. — Živijo!

Čemu pa imamo dober cviček in bizelc?

— Micka, liter cvička!

— Živijo cviček!

Gospoda moja, jaz predlagam resolucijo, katero pošljemo ministru poljedelskih zadev:

1. da ne bomo pili piva; —

— Ne, ne, ne!

2. da bomo bojkotirali vse pivopivnice do skrajnosti; — Živijo!

3. da stojimo kakor jeden mož na strani cvička; — Živijo!

4. da postanemo vsi vodopivci — Živijo!

— Brrrr!

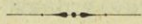
Nadalje predlagam, da zapustimo Narodni dom in gremo v «Bierhale».

Torej naprej zastava slave,

na boj junaška kri!

Za blagor očetnjave naj puška govori!

Naprej! Naprej! Naprej!

Na političnem shodu ljubljanskih volilcev.

Nč ne vem, al so me pr Ribču ven vrgli, al sem sam šov. Jest sem biv namreč na enmo volilnmo shod, pa kokr veste, je na našh shodh zmeraj fidel.

Jest sem se namreč pustu v eno tako pu-litično društvo za šentjakobski okraj not zapisat, ker sem tam rojen in v svoj mladost v šolo hodil in pri sv. Florjan ministrirov, pa sovdat biv tam v Prulah in na grad, ker sma se vojskoval in ker sem jest rankega Dzimkeja vojska premagu. In rajnki gspud katehet Rozman mi je zatu štiri gorke na hlače polžu, ker sem v tej vojsk fana nosu. Jest in pa Magoličev Feliks sva bla narbl kurajžna sovdata.

Seveda sem jest tud potlej prec avanzirov za feldbebelna pr ranki Ciperletov artelerij. Prvič sem jest imov en prav bronast kanon, in pa šest

frajtarskih zvezd ter dolgo sablo, že dovlg pripravljeno; ampak ta disciplinirana štrafenga je dala šele ta prav aušlog za moj avanzma.

No torej, v to pulitično društvo sem se pustu not zapisat, in moja stara ima grozovito jezo zarad tega.

Mi mormo na enmo takmo shod tako dovlg sedet, dokler ima kdu kej povedat. — Lepo vas prosm, ena taka navadna seja trpi do 11. ponoč; kedar je pa kej pusebnega, pa do jutra — do štirih.

Ampak včerej sma imel seja — vsa čast, tu že nisma več sedel, ampak kar ležal —.

Najprve so enga urednika od nasprotne stranke ven vrgel, ker jim je hotu nekaj dokazat, potlej sem s pa jest špogu ena govoranca, ampak ta jih je prjela, toku, de sa mene prjel in me kokr Cezarja v „triumf po dvoran nesl in me pred vratm dol postavl. — Ampak povedu sem jim pa vender svoja malenga.

— Gospoda moja! — sem djav, — mi sma svoje otroke sami rodil in kdor nima sam otrok, nej pa tud za ta revne šulgeld plačuje. — Prosim vas, gospoda moja, kaj se mora en tak šolsk poba vse uč! Na primer: geometrija, geografija, —

no ja geografija, pr geografij se uči vse dežele in meje ter vse regente spoznavat. Sej to je vse prov. Ampak ko enkat velk postane in pride čez meja v kakšna druga dežela, imaja pa že ta čas druge meje pa republike in nobenih regentov. No, tle ima pa zlodja! Če praša, kje pa imate regenta, ga pa še kmal zapro in fant more spet z novga začet. — Za dekleta je velik lažje, da zna le mal brat in pa zapisat: «Moj lub Pepe, počakaj me v tibole; tvoja zvesta Lina» — pa je zadost.

— Seve dobr je, če zna brat, ker zdej imama en nov časopis «Jutro», menda zato, k zjutri izhaja kokr pr pek žemlje —.

Slišhte, tu je vender napredek; pa pravjo, de gre Lublana nazaj. — Če gre zjutri kuharca po žemlje za kofe, pa dobi pr pek že tud cajtenge. Kolk je tu vredn! Doslej smo mogli na cajtenge čakati zvečer do šesth, de sma zvedl, kaj se je zgodl v Lublan; zdej pa že vemo zjutraj ob šesth, kaj se bo zgodl.

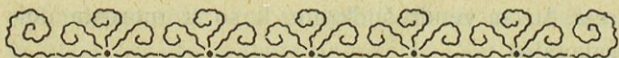
— Enga lepga jutra je prnesu «Jutr» novico, de so dol v Štepan vas skopal lobanje, in en gspud je reku, de sa turške betice. Kar natenkat se pa oglas ena punca in prav: «Nej na

greja, tu sa vendr šildkrote, k so iz morosta dol prplavale».

Zdej nej pa še kdu tem novem cajtngam kej verjame, k trosjo same laži. Zatu sa pa tist «Jutr» tud prec zjutri konfisciral.

Jest pa ostanem le Tone zal
od glave do tal,
pa tach je mal,
da b krote poznal —.

Na delavski organizaciji.

Med zborovanjem se oglasi Tomaž Štembov k besedi:

Prosm, gspudi, ker se dandanes vse organizira, dovolite tud men, de jest primem za beseda.

— Kdo pa je to? Kaj pa hočete?

Prosm, jest sem tud pršov na organizacijo, de bom govoru. Kaj, kdo sem jest? Jest sem vender dinstman numara ajns, k stojim pred Elefontam. — Aha, ker nisem v uniform, me pa ne poznaja. Ime m je Tomaž, za Štembova se pa pišem.

— Kaj nas to briga!

Prosm, prosm, mi sma tud delavc, in pa kakšn fulminanten ludje sma mi, postreščki! Mi vzdržujema vender ves ferker v Lublan! — Kaj? — Vam bom prec razlužu. Prosm, postrešček je v primer s pošto to, da pošte prenaša, al pa kar

je bicikel in telefon, al pa tramvaj prot kamenšk železenc. Vozta oba počas, al ferkermitel sta oba.

Ampak zdej se nam bo čist nov ferker odpru, čist drug ferker boma uzdigval, odkar sa znajdl flugaparate. Vsak postrešček bo imov svojga. Libsprife boma kar pr vokn frajlam oddajal. Štink-bombe boma kar mi iz lufta v lontag spušal. Lub-lansko meglo boma mi nazaj na morost porival. Če bo kdo svoj punc hotu zapet pesem rankega Prešerna «Luna sije», pa luna ne bo sijala, bo kar enga postreščka poklicu, ta bo v luft iz flug-aparata s šajnverferjam luna delu. — Vidja, tku se nam bo čist nov kšeft odpru. — Na turnske špice bodo le postreščki zastave obešal. Tko bo iz male obrt postala nova akcijska družba, in mi se boma organiziral.

— Kaj nas to briga!

Prosm, prosm, mi tud potrebujema organizacije, kaj mislite, pr nas je tud dost gnilega kakor na Španskem in na Portugalskem.

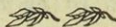
Zadnč dol na forštat na en ofcet je blo trinajst povablencev. Ker pa je ta cifra nesrečna, sa mene poklical, de sem biv ta štirinajst. Tri ure sem mogu jést in pit, in ko sm za zgubljen čas računov pet kron, sa me pa vn vrgl . . .

Drug dan me pa pokliče ena pestrna ke v Plajvajsov park, de sem enga otroka vozu; ker se je ona mogla organizirat z enem Janezam. Otrok prčne jokat, jest ga uzdignem, otrok spusti en tuš ke po men in gospa, k je biv nen otrok, kliče polcaja, ker je mislela, da ji hočem otroka odnest.

Zatu pa pravm, de se morma tud mi organizirat. Mi postreščki, tud mi nisma od muh, in nočma bit zadnji: Če so se pjomtari od poštnega ferkerja organiziral in so nekej dosegł na Dunej, zakaj b mi bli zadnji pr organizacijah. Še ministr so se začel organizirat in minister je tud človk in delovc, pa b se mi ne?

Zatu pa pravm: Živja organizacija! Zapojma ena pesem organizaciji na čast:

Al me boš kej rada imela? . . .

Kvartalna seja ljubljanskih krčmarjev.

Predsednik pozvoni:

Torej moji kolegi in kolegice! Dons sma se zbral, in zakaj sma se zbral, vsi dobro veste. — Razpravlat mormo glede napadanja slovenskih časopisov in uprašanja, ali nej naši kelnarji in kelnarce gostom tud v slovensk šprah strežejo. Drugč pa, da potrdmo 10 zapovd krčmarjev za naše goste. Kajti mi imamo toliko predpisov, zakaj bi jih tud gostje ne imel od nas postavlene.

Od društva za tujski promet sma direktno primoran, da govoremo tud nemšk, kajti koko boma mi tujca postregel, če ne boma tud nemšk znal. Al naj se en rajzendar brž slovensk nauči, če pride za ene dva dni v Lublano?

Jest sem zato, da ostane vse tako kokr je blo in da se streže, kokr se za napredno Lublano spodob. Vsak izobraženc govori nemšk.

Prosim vas, sej veste, kar je bolših ljudi v Lublan in izven Lublane, vsi zastopja nemšk.

Torej ker je seja sklepčna, b jest predlagu, da ostane vse tako kokr je blo, in kdor je zato, naj roke vzdigne. (Vse vzdigne roke.)

No, kaj pa vi «al merlo», ne boste roke uzdignu? — No, torej z večino sprejeto.

Kar se pa tiče tisth cajteng, pa nej pišejo kar čja — sej je toko vse humbuk.

Torej druga točka naše seje so zapovdi. Upam, da boste zadovolni ž njim; nej vam jih preberem.

1. zapovd: Samo jest nej bom tvoj birt in ne hodi v drugo gostilno; sej veš, da so «štam-gosti» vedno najslabej postreženi.

2. Ne kliči na glaš in ne delaj kravala za vsak las in muho, ki jo najdeš v juhi.

3. Spomni se, da prideš k men pit vsak dan, vsako nedeljo po trikat ter zapovedane in nezapovedane praznike pa ostani do polnoči v gostilni.

4. Spoštuj krčmarja in gospo krčmarico, da boš dobro postrežen in da se ti bo dobro godilo.

5. Ne razbijaj pr mizah, kedar se napiješ, da ne bom radi tebe hodu na polcijo.

6. Ne steguj svojh pregrešnih rok po ženskah v moj hiš, da ne pridejo v drug stan.

7. Ne pozab mej in lastninskih pravic, ki jih uživaš v moj gostiln in ne pozabi, da zobotrebc stanejo tudi denar.

8. Ne reci menj, kar poješ, popiješ in pokadiš ter ne kradi žveplenk v moj gostiln, ker s tem delaš dvojen greh: mene oškodvaš in Ciril pa Metod imata zgubo.

9. Ne želi šnicelnov, če so rebrca pečena.

10. Ne zahtevaj na upanje, ker puf je puf, in bukuc nimam. Iz tablce se pa lahko zbriše.

Vsi: Živijo zapovedi, živijo! (Soglasno sprejeto.)

Sedaj pa še nekaj točk, kajti več ko se toč, bolje za nas.

Omenim še, da se bodo cigare podražle, vinsk dac spet zvišov in pivo bo dražje. Na vse strani pritiskajo tam gori. Ministr spet potrebuje, da bo friden v Austriji, — kanonov! Zato bo cigare podražu, to mu bo neslo spet 30 milijonov.

Eden se oglasi: Mi k narviši davk plačujema, imama najmen pravic. Pomislte, kolk davka plačujema pri cigarah, pa niti v železnic ne v

tramvaj in ne v tejater ne smeš kadit. Vsaka baba ima več pravic.

Predsednik (zvoni):

Gospod Šmid, vi boste predaval o Halejevem komet.

Gospoda moja, ako sem govoril o Halejevem komet, s tem sem mislil pivo. Torej pivo je srednjega spola, zatorej ga lahko vsi pijejo. Pivo je pijača, ktero je že rajnki Šiler opeval z besedami «der Wahn ist kurz, di Reu ist lang». — Reu, — s tem je mislu mačka, ki ima tako dolg rep, kakor Halejev komet, in ta rep se razteza celo do torka, če si v nedeljo pjan. --

Scer pa priporočamo vsakmu gostu, da pije vino, kajti:

Če bo vince piv,
bò čiv in živ;
če se bo pa vode nažru,
bo pa umru.

Eden izmed treh govorov «odrešenika» naroda slovenskega,

ki se je govuru v Birhale dol na forštat ta 13. augusta 1910
v Lublan.

(Zvonec zvoni.)

Gospoda, prosim — poslušajte!

Častita gospoda, prijatelji in somišljeniki!
Zopet se zbirajo oblaki na našem političnem ob-
nebj; dež bo in huda ploha se ulije in pokon-
čati hoče vse naše narodno delo! — Mi moramo
trdno skupaj držati, zvezati se moramo v krepko
falango in —

(Nekdo glasno govori.)

Prosim, ne govorite tako glasno, saj me
motite.

— Kdo?

Vi!

— Ampak to je vender razumljivo.

(Zopet nekdo govori o Kotniku in Ciril Metodariji.)

Govornik: No, vi imate čudne nazore o politiki. Afera Kotnik in Cirilmetodarija spada vendar na drugo polje. Ta afera je gospodarskega in ne političnega pomena.

Eden: Ja, kam pa spada Halejev komet, če našga kmeta —

Ja, kaj se more našemu kmetu zgoditi, saj je vsak boljši kmet asekuriran; sicer pa kaj briga nas politikarjev repatica. Mi politiki imamo višje cilje kakor kmet.

— Živjo Cili!

Prosim posluh! — Moji čestiti prijatelji in somišljeniki! Vseslovanska misel je danes mero-dajna in subjektivna za nas in za vso državo, in država jo mora upoštevati.

— Živjo država!

Posluh! Mir! — Kajti le vsled temporerne konfedaracije in s sterilizirano obštrukcijo nam bo mogoče prodirati skoz dekorativno prolongacijo dosedajne državno pogubne abstinence. — Dosedajno teoretično naziranje dekoletirane popularnosti ne bo nikdar omogočilo našo histo-

rično in zgodovinsko aroganco. — Zatorej moramo svoj princip prilagoditi kulturni ventilaciji in da imamo prost pogled v politično življenje na Balkanu.

— Živjo Balkan!

Eden vstane: Ampak drago je tam v Balkanu. Pet kron ena postelja. Kedar pojdem v Trst, ne grem več v Balkan.

— Pst! Pst! Norec!

Tja moramo obračati oči, tja moramo pošiljati naše borilce, telovadce, inženirje in bankirje!

— Živijo slovenski bankirji in glavna posojilnica!

— Hamba!

Spominjam se besed slavnega Prešerna, ko je gledal v bodočnost in ki pravi: «Vremena Kranjcem bodo se zjasnila»...

— Živja Prešern! Živja Kranci!

Torej gospoda moja! Ona velika vez, ki nas veže z vseslovansko mislijo —

— Kakšna pa je ta misel?

Kaj, vi poslušate in poslušate, pa še vprašujete?

— Dosedaj še prav nič ne vem, kaj ste povedati hoteli in kakšne farbe ste, gospod govornik?

Kaj, vi tega ne veste? Jaz sem naprednjak, jaz sem za napredovanje, jaz hočem naprej!

— Hudiča, kam češ naprej?

Gospod! Ako ste prišli inštruirat, ako ste prišli motit naše narodno delo, naše navdušenje za vseslovensko misel, potem vam kličem s svetim Pavlom iz pisma, ki ga je pisal na Filistejce . . .

— Nekdo: Slišete, al vam je znan tist dovh pisem? Boh ve, al je dobu svet Pavel odgovor na tist pisem?

Gospod! Vi motite, vi ovirate narodno delo; jaz vam rečem . . .

— Nič ne recite in vsedite se!

Gospod! Ali ne veste, da smo ustanovili novo napredno politično društvo?

— Ja, ja, pr zlat kapel; tam sem že tud jest večkrat ustaju, pa ni šlo.

Gospod, vi ne spădate v to odlično slovensko politično društvo, zapustite ta lokal!

(Naprednjak skoči po konci): Kaj, vi boste mene ven metal, Vi? Fantje, vrzimo ga ven!

Slišete, še pomnili me boste; jaz sem Jutrovc in ne rečem nič družega kakor: lko! lko!

Naprednjak (jezen): Ta hudič mi je na kurje oko stopu; sej nič ne rečem, saj me je zbolel, zdravje mu zlomim ... Ampak da mi je reku «prdon», to mi smrdi, k je sam en prdon. —

Govornik: Oprostil se bom in bom za Jutro napisal dementi.

— Al pa da si biv pijan.

«Odrešenik» ponosno odide. —

Občinska seja olepševalnega društva v Mišjem dolu.

Bobnček poje s hripavim glasom: To je tista muha, — muha, muha, muha —

Župan (zvoni): Jezk za zobe, Bobnček! Zdej imajo gospod učitelj besedo.

— Živijo! Živijo!

Bobnček: Nej pa učitel naprej poje.

Učitelj: Torej odkar smo ustanovili olepševalno društvo za Mišji dol, in da postane naš kraj kopališče, ker bo tekla železnica, nismo storili več, nego da smo nabrali 50 kron.

Bobnček: Živjo kronce!

Učitelj: To je skromna svota. Skrbeti nam bo, da dobimo nove vire in dohodke, kateri nam omogočijo to narodno in kulturno delo. Lepe klopi in nasadi so preobhodno potrebni za naše društvo!

Bobnček: Ja, kulk bo pa kuštal to društvo?

Župan: Drž jezk, Bobnček!

Učitelj: Občina bo morala prispevati, morda tudi naši poslanci izposlujejo deželno podporo in naša dolenjska posojilnica . . .

Bobnček: Ja, čmu pa mamó posojilnico?

Župan: Ti s an liberalc, Bobnček, k tku zapravlaš; imaš vedno mačka, pa ne veš, kaj govoriš!

Bobnček: Ti župan, al veš, kakšen občutek je maček? Lansko leto je biv tla an prefesar, pa se je mojga vina napiv, drug dan je pa reku, da ima tak občutek, kokr da adn stoji v negovm želodc pa svojo marelo odpera in zapera.

Župan (se smeje): Bobnček, ti s ana šema!

Učitelj: Torej, da nadaljujem. Vi, gospod Bobnček, morate na Vaši hiši napraviti desko z napisom «Hotel». —

Bobnček: No ja, no ja —

Učitelj: In stranišče morate prezidati, ki se drži poleg vaše jedilne sobe, ker —

Bobnček: Že trideset let stoji tam, moj oče so ga zidal.

Učitelj: Potem moramo napraviti desko na koncu vasi z napisom «Pot do kopališča 10 minut.»

Bobnček: Jest še v firkelc ure ke ne pridem.

Župan: Ker si vedno pijan.

Bobnček (razburjen kriči): Kaj, jest pijan, še ankat mi rec, pa t bom tako prlužu, da boš koj piškot ratu. Al misliš, da ne vem, zakaj sma tebe za župana volil; zatu, k so občan rekl, da si ti največ tepec. Če ne b pa jest župan postov.

Župan: Še ano rec, pa te vržem vn iz občine! Razgrajaj ti doma v tvoj gostiln, srovina!

Učitelj in drugi: Mir, možje, mir!

Bobnček (še huje jezen): Kaj mir, vi učitel ne boste nič meril; zato sma mi občan tukej. Vi skrbite za svoje orgle, da ne bodo pišal tko cvilile kokr b sršene dražu.

Župan: Drž jezk, ti mirkuca, sram te bod!

Bobnček (udari po mizi): Kaj jezk, kaj sram! Jest sem jest, občan, posestnk in volivc, in davk plačujem; pa še ne mav! Načelnk požarne brambe sem, feterajnar in nebu nosm pr precesij; pa me boš ti žpan ven metu? Jest ne bom nekomur tih! Jest t bom tako obštrukcjo naredu, de boš kar zjov. Potlej bo pa šlu tvoje županstu rakom žvižgat in ribam gost!

Učitelj: Pamet, pamet, gospod Bobenček!

Bobnček: Tku ja, gspud Bobnček se m reče.

Učitelj: Torej, gospod Bobenček, razven stranišča v vašem hotelu boste morali naročiti: «Narod», «Slovenca» in «Jutro», pa še kakšne nemške časnike, da bodo gostje imeli kaj čitat.

Bobnček (udari po mizi): Te bo pa župan plaču!

Učitelj: In skrbeti boste morali za dobre postelje, kuhinjo in dobro pijačo.

Bobnček: Kaj, vi učitel hočte zabavlat, de moj cvičk ni dobr; še enkul niste bolšga pil!

Župan: E, mav preveč vode jemleš iz svojga vodnaka.

Bobnček: No ja, k jo potrebujem za prešiče.

Učitelj: Pot iz Mišjega dola do Wagenšperka se mora tudi popraviti in obsaditi. In svojega bika, gospod Bobenček, ne boste smeli več spuštati za ograjo.

Bobnček: Ja, al mislte, de ga bom u štibelec vodu? (Se zjezi): Scer pa jest mojga bika spušam, ker ga jest čem; moj bk je moj bk in ne gre učitelnu in županu nč mar, ker ga jest spušam. Moj bk že dovlg žpana v oči bode. Ne boste me entrigiral nel

Župan: Zdej je pa zadost, ti muha pijana! Domu se pober, če ne pokličem tvoja Urška, de te bo mav namahava.

Urška (odpre vrata): Tok tlet je ta pijana muha, tlet zgago dela, pr žpan? Ves dan ga nej dama, ti star kolovrat; za drugm babncam lejta, dama je pa za nč! —

Bobnček (ves poparjen): Ampak Urška, dej no . . .

Urška: Jest t bom dava Urško, pavsod te iščem, pa te nej najt. Koko pa, pr žpan je bol, ti griža! Dama devej, dama, ne pa ke okul . . .

Bobnček: Moja Urška, nehej no!

Urška: Gspud žpan, spadite ga nu; pa pa-dučte ga, kake davžnust de ima dama . . . Pr fajmašter se bom prtaživa.

Bobnček: Posluši Urška, pa bod moja spet!

Urška: Nč toja Urška, pakveka — zgub se pašast! Le čakaj, dama boš vidu Urško jen čutu neno muč!

Župan zaključi za danes sejo . . .

Še nekaj.

Jožov kuplet od Lukamatije.

Sv. večer pri Korobaču v Kamniku.

Pridiga nepoboljšljivim župljanom
izpod Nanosa.

Luna sije.

Jožov kuplet od Lukamatije.

(Po narodni popevki.)

Krošnjo piskrov sem si kupu,
bom v Lublanco se podav.
Tako daleč še nisem skusu,
kar sem s piskri barantav.

Krošnjo denem jaz na ramo,
hajmatšajn pod brado imam,
srčno prav poljubim mamco,
za slovo jim roko dam.

Čedro novo v aržet denem
vsujem v mehur tobak, "
krivo palco v roko vzamem,
da se pes boji me vsak.

V Lublanco jo primaham hitro —
ajzenpon se mem pela,
vinca polič pijem hitro,
kot pri nas na žegnanje.

Vozov velko tam je stalo,
večji kakor kajže vse,
od ljudi je vse miglalo
gledat grem tga šenteja. —

Pa kako sem se prestrašu,
ko mašina zahršči,
menu sem, da Dimež pride,
ker na voze vse zleti.

Tudi jaz letim do vozov,
da vsi piskri zapojo,
kosmat mož pa kakor kozel
kliče «holt, holt!» za menoj.

Močen pisker čem ti dati,
tacga, da na svetu ni,
al v Trst ti zapeljati
moraš me in te reči.

Tako rečem pa poskočim
notri zdaj pri duricah,
gor na voz, jaz priti hočem,
butim pa nazaj, o, strah!

Bile so preozke duri,
krošnja pa previsoka,
piskri moji, ubogi Juri,
strklali so se vsi na tla.

Bože mili, moje blago
razbito mi na tleh leži!
Mislil sem ga prodat drago,
zdaj več groša vredno ni.

Sv. večer pri Korobaču v Kamniku.

(Po resnični dogodbi.)

Kamniški purgarji se snidejo na sv. večer pri Korobaču, da udarijo «ajnc».

Purgarji: Dobr večer, dobr večer, gospa Nežka, pa tku napucan?

Gospa Nežka: Dobr večer! Al ga prnesem liter? Kaj?

Gospod Tone: Prinesite litra dva, pa karte, de mav udarmo ajnc.

Gospod Krištof: Kuku pa, liter pa kvarte; za sv. večer...

Gospod Fibic: Prov, prov, pa de ne boš paklov.

Gospod Korobač: No, no, jest nkol ne paklam.

Fibic: Mešej, mešej, pa ne delej špasov. Blot, — blot — še en blot — Eins!

Krištof: Kam so pa dal figuro?

Fibic: Tamki je ...

Krištof: Gospod Fibic, on' so pibic, nej grejo raj v Mengš krompir ruvat ...

Tone: Jest podvojim, — blot, — blot — hop!

Fibic: No, gospod Tone ima pa srečo dons.

Krištof: Kaj bi jo ne imov, k jo v lu-bezen nima. Micka mu snoč ni hotla odpret ...

Tone: Ti, Korobač, spet paklaš; jaz ne igram več s teboj. Ti si ana baraba!

Nežka: Al še en liter, gospod Tone?

Fibic: Le še tuplirajte; kuku pa —

Krištof: Lepa banka leži zdej ...

Nežka prtora dva litra v en sap: Gspudi, polcaj je v vežo stopu —

Fibic: Le pride nej ...

Polcaj pridrvi noter:

Aha! Di tičen di tačen di gance naht kvar-tičen kvartačen, niks cu di mašen gen ... Mežnar zo šen žvenken und kaplan zo šen am kancel pojen ...

Nežka: Aber Janez, du mia kenšt ...

Polcaj: Janez hin, Janez her, Neža beg, miza ruk, oles get mit, do ferment, pa je viža ven ...

Korobač: Kaj! ti polcajska duša, ti boš naš denar pograbu; ja, al s hudič al kaj?

Tone: Česn ga, de bo pškot ratu —

Polcaj: Jest bom že cajgen; jest sem
«amcperšona» ...

Tone: Zgub se, če ne, dobiš tako, de boš
glavo v facanetelnu dam nesu.

Polcaj: Geld her ... ne boste nič hacard-
špilen; to je prepovedan po paragraf numera
stu pet ...

Tone ga fokne ke po lamp: Tle imaš deset!
Jest ti bom dav paragrafe!

Polcaj potegne sablo in ubije petrolejko.

Nežka: Naša lampa!

Polcaj: Vos di lampen ... (hoče Toneta
aretirati.)

V tem trenutku pograbijo vsi policaja, ga
pretepejo in vun na sneg neso. Tako je končal
sv. večer pri Korobaču.

Na Sveti dan je bil policaj v veliki paradi;
glavo je pa imel z rudečo ruto zavezano.

Pridiga nepoboljšljivim župljanom izpod Nanosa.

Luba moja krsanska poslusavs!

Jest ga bom lepu popridigu, kaj se ga je mene sajnu dons pu nos.

Men se ga je sajnu, de ga je mene poklicu gspud Buk gor na nebesa. Ma me ga je prasu: Lub moj sinjor paroko, kaku ga ti passes mojga ovse tam dol pod Nanos?

Ma jest ga nisem imela noben kurajs, puvedat na pravisa; ma jest ga bla tik.

— Ma sinjor paroko, me ga je se enkat hdu prasu; koku ga ti passes mojga ovse tam dol pod Nanos?

Ma jest sem ga biv se ena volta tik.

— Adesso, me ga je pogledov sinjor Buk se prav grdu. Pa ga je zagrmov: Sinjor paroko! kuku ga ti passes moje ovse tam dol pod Nanos?

Ma jest sem ga dubu paura, ma sem se stresu; ma sem ga povedu na pravisa. Jest sem ga reku: Luba moja sinjor Bok; kaku ga sem paset toja ovsa, tam dol pod Nanos, ker si mi ga dav sama osu pa sama kozu. — Amen!

Neki padar operira kovača, in ko mu že zašije rano, se spomni, da je v trebuhu pozabil gobo.

— Oprostite; gobo sem pozabil — in brzo poreže niti ter vzame gobo iz rane ter rano nanovo zašije.

Ker je pa z lanceto vlekel niti iz kože, opazi še le sedaj, da je lanceta ostala v rani.

Zopet mu razpara šive . . .

Nato se pa oglasi kovač:

Naredite mi raje trebuh na knofe . . .

Luna sije . . .

Luna sije, urca bije
že tri ferkelce na tri.
Žefka spava kakor krava,
Žaneta pa k domu ni.

Tam pri Lahu, v božjem strahu
ga žlampa, da je grdo;
in ta zgaga je brjaga,
da že sam ne ve kako.

Dons k ma flike, meče čike
okol sebe ke po tleh.
V varžet šlata, ta copača,
Pa nič več tam noter ni.
— Orka luj! —

Narodna in univerzitetna
knjižnica

• NUK

00000445750

